

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний  
університет імені К. Д. Ушинського»

## **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

для самостійної роботи здобувачів

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво),

025 Музичне мистецтво

з навчальної дисципліни

**«Історія української музики»**

Факультет музичної та хореографічної освіти

Одеса, 2021

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Державного закладу  
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д  
Ушинського» (протокол № ... від ... 2021 року)*

**Рецензенти:**

доктор мистецтвознавства, професор,  
зав. кафедрою  
історії музики та музичної етнографії,  
Одеської національної музичної академії  
Імені А.В.Нежданової  
**Осадча С.В.,**

кандидат мистецтвознавства,  
доцент кафедри теоретичної і прикладної культурології  
Одеської національної музичної академії  
Імені А.В.Нежданової  
**Русяєва М.В.**

Вороновська О.В. Методичні рекомендації «Історія української музики» для  
самостійної роботи здобувачів вищої освіти, перший (бакалаврський) рівень  
вищої освіти, спеціальності: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), 025  
Музичне мистецтво. – Одеса: Ун-т Ушинського, 2021. – 45 с.

## ЗМІСТ

|                                                       |    |
|-------------------------------------------------------|----|
| Вступ.....                                            | 4  |
| Опис навчальної дисципліни.....                       | 5  |
| Критерії оцінювання.....                              | 8  |
| Змістовий модуль I.                                   |    |
| Музична культура України X- XVIII ст. ....            | 13 |
| Змістовий модуль II .                                 |    |
| Музична культура України XIX- XX ст. ....             | 17 |
| Структура навчальної дисципліни.....                  | 21 |
| Теми практичних занять.....                           | 23 |
| Питання для самостійного дослідження.....             | 24 |
| Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ)..... | 25 |
| Питання для самоперевірки.....                        | 28 |
| Тести .....                                           | 30 |
| Контрольні запитання до іспиту.....                   | 36 |
| Рекомендована література.....                         | 39 |
| Рекомендований музичний матеріал .....                | 41 |

## ВСТУП

Курс «Історія української музики» знайомить студентів з основними етапами розвитку українського музичного мистецтва на території України та за її межами протягом багатьох століть – від її витоків і до сьогодення.

Основна увага приділяється проблемам національної специфіки українського музичного мистецтва на різних етапах історичного розвитку. Розвиток музичної культури та мистецтва розглядається у тісному зв'язку з культурно-історичним контекстом. Обґрунтовуються особливості національної ментальності в становленні композиторської школи. Акцент робиться на ті твори композиторів, які пов'язані з українською поезією, літературою, з фольклором і звичаями, тобто тими жанрами музично-драматичного театру, жанрами хорової, вокальної музики, які є питомими для національної традиції.

Помітне місце в курсі займають оглядові теми, в яких надані або риси музичного життя певної доби та важливі факти, або об'єднується ряд композиторів, що творять в рамках одного стилістичного спрямування і в один час. Таким є, наприклад, розділ, що висвітлює розвиток музичної культури від найдавніших часів Київської Русі до XVIII ст.

У курсі виділяються музично-історичні й монографічні теми. В усіх темах акцент робиться на стильових рисах епохи та індивідуальній творчості композиторів. Поряд з лекціями в курсі історії української музики важливу роль повинні відігравати семінарські заняття, а також самостійні роботи студентів, які сприятимуть поглибленому вивченню матеріалу курсу

Методичні рекомендації з курсу «Історія української музики» мають на меті полегшити студентам підготовку до різних видів самостійної роботи, передбачених програмою курсу.

### Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників                                                                                 | Галузь знань, ОПП, предметна спеціалізація, рівень вищої освіти                          | Характеристика навчальної дисципліни     |                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------|
|                                                                                                         |                                                                                          | денна форма навчання                     | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів – 3                                                                                  | Галузь знань<br>01 Освіта / Педагогіка<br>02 Культура і мистецтво                        | <b>Статус дисципліни:</b><br>Обов'язкова |                       |
| Модулів                                                                                                 | Освітньо-професійні програми:<br>Середня освіта (Музичне мистецтво)<br>Музичне мистецтво | <b>Мова навчання:</b> українська         |                       |
| Змістовних модулів 2                                                                                    |                                                                                          | <b>Рік навчання :</b>                    |                       |
| Індивідуальне навчально-дослідне завдання – Виявлення стилевих засад творчості композитора (за вибором) | Спеціальності:<br>014 Середня освіта (Музичне мистецтво)<br>025 Музичне мистецтво        | 4-й                                      | 4-й                   |
|                                                                                                         |                                                                                          | <b>Семестр:</b>                          |                       |
|                                                                                                         |                                                                                          | 7                                        | 7,8                   |
| Загальна кількість годин – 90                                                                           |                                                                                          | <b>Лекції</b>                            |                       |
|                                                                                                         |                                                                                          | 28                                       | 10                    |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3<br>самостійної роботи студента -2              | Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)                                              | <b>Практичні:</b>                        |                       |
|                                                                                                         |                                                                                          | 26                                       | 4                     |
|                                                                                                         |                                                                                          | <b>Самостійна робота:</b>                |                       |
|                                                                                                         |                                                                                          | 26                                       | 66                    |
|                                                                                                         |                                                                                          | <b>Індивідуальні завдання:</b>           |                       |
|                                                                                                         |                                                                                          | 10                                       | 10                    |
|                                                                                                         |                                                                                          | Вид контролю: іспит                      |                       |

#### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 60% - 40%

для заочної форми навчання - 16% - 84%

### **Мета навчальної дисципліни.**

Курс «Історія української музики» спрямований на підготовку висококваліфікованих спеціалістів в галузі загальної та спеціальної гуманітарної освіти. Курс має своїм першим завданням ознайомлення студентів з історією української музичної культури, з її провідними напрямками та стилями, етапами розвитку, творчістю українських композиторів. Друге завдання курсу – виховання розуміння закономірностей музично-історичного процесу на Україні та соціально-політичних обумовленостей музично-історичного руху. Третє завдання – розвинути художньо-історичне мислення студентів щодо українських музично-культурних феноменів різних епох, стилів та жанрів, що набули світового значення.

Важливою й обов'язковою властивістю курсу є його практичне спрямування. Тематика та форми роботи націлені на формування спеціальних педагогічних умінь інтерпретації смислу музичних творів в руслі стильових особливостей творчості композитора.

### **Очікувані програмні результати навчання:**

**ПРН 4.** Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

**ПРН 8.** Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

**ПРН 15.** Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

### **Очікувані результати навчання дисципліни:**

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти **знає:**

- про особливості розвитку української музики на різних етапах соціально-культурної історії;
- про характерні мистецькі напрямки, течії, школи, персональні стилі, жанри, що характеризують кожний з етапів історії вітчизняної музичної культури;
- - про найбільш значні музичні події, високохудожні твори, композиторів, музикантів-виконавців, діячів культури.

Здобувач вищої освіти **вміє:**

- визначати основні стильові особливості творчості композитора;
- аналізувати жанрові особливості музичного твору;
- визначати основні засоби художньої виразності, які використовує композитор у творі;
- аналізувати розвиток музичного образу, форми.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти у контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати **такі компетентності:**

**Інтегральна компетентність.** Здатність розв'язувати складні задачі музичного мистецтва у процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

**Загальні компетентності (ЗК):**

**ЗК 2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

**ЗК 8.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

**Спеціальні компетентності (СК):**

**СК 3.** Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

**СК 7.** Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

**Критерії оцінювання**  
**Критерії оцінювання за різними видами роботи**

| вид роботи                                | бали | Критерії                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Практичні заняття                         | 0    | Здобувач вищої освіти не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем;                                                                                                                                                                                                 |
|                                           | 1    | Здобувач вищої освіти бере участь у практичному занятті, дає достатньо вірні відповіді, проявляє позитивне ставлення до теми, намагається творчо виконати завдання; однак спостерігається окремі помилки, невпевненість дій, відсутність оригінальності та самостійності суджень; |
|                                           | 2    | Здобувач вищої освіти бере активну участь у практичному занятті, безпомилково розв'язує проблемні завдання, висловлює логічно аргументовані власні міркування, наводить доцільні приклади; проявляє оригінальність судження; творчий підхід, зацікавлене ставлення до теми;       |
| Індивідуальне навчально-дослідне завдання | 0    | Завдання не виконано;                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                           | 1    | Завдання виконано формально, переважно на основі цитування, переказу, адаптації випадково знайдених матеріалів;                                                                                                                                                                   |
|                                           | 2    | Завдання виконано творчо на основі самостійно знайдених та відібраних матеріалів; студент проявляє зацікавлене ставлення до завдання, надає аргументовані докази та нешаблонні приклади;                                                                                          |
| Контрольна модульна робота                | 0    | Багато відповідей (понад 80%) є неправильними, неадекватними навчальному матеріалу, або незрозумілими, нечіткими;                                                                                                                                                                 |
|                                           | 1    | Відповіді на запитання є адекватними, термінологічно грамотними, однак недостатньо чіткими щодо стильових особливостей музичного матеріалу, неповними з погляду жанру твору, мають помилки щодо розвитку музичного образу, форми.                                                 |
|                                           | 2    | Відповіді на запитання є правильними з усіх точок зору, стильово та художньо обґрунтованими, грамотними, враховують принцип історизму в особливостях творчості композитора, побудовані висловлювання виявляють риторичну майстерність та                                          |

**Критерії оцінювання за всіма видами контролю.**

| Сума балів                       | Критерії оцінки                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Відмінно<br/>(90 – 100 А)</b> | <p>Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання про: особливості розвитку української музики на різних етапах соціально-культурної історії та характерні мистецькі напрямки, течії, школи, персональні стилі, жанри, що характеризують кожний з етапів історії вітчизняної музичної культури.</p> <p>На високому рівні визначає: найбільш значні музичні події, високохудожні твори, композиторів, музикантів-виконавців, діячів музичної культури.</p> <p>Усні відповіді повні, логічні й обґрунтовані.</p> <p>На високому рівні вміє визначати основні стильові особливості творчості композитора;</p> <p>На високому рівні виявляє вміння аналізувати жанрові особливості музичного твору;</p> <p>На високому рівні вміє визначати основні засоби художньої виразності, які використовує композитор у творі;</p> <p>Стабільно та впевнено виявляє вміння аналізувати розвиток музичного образу, форми.</p> <p>Здобувач вищої освіти здатен на високому рівні: аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту; демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій; демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.</p> |
| <b>Добре<br/>(82-89 В)</b>       | <p>Здобувач вищої освіти має достатні знання про: особливості розвитку української музики на різних етапах соціально-культурної історії та характерні мистецькі напрямки, течії, школи, персональні стилі, жанри, що характеризують кожний з етапів історії вітчизняної музичної культури.</p> <p>На достатньому рівні визначає: найбільш значні музичні події, високохудожні твори, композиторів, музикантів-виконавців, діячів музичної культури.</p> <p>Усні відповіді повні, логічні, натомість не завжди обґрунтовані.</p> <p>На достатньому рівні володіє вміннями визначати основні стильові особливості творчості композитора;</p> <p>Виявляє вміння аналізувати жанрові особливості музичного</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                            | <p>твору, однак не досить впевнено може визначати основні засоби художньої виразності, які використовує композитор у творі; подекуди не може проявити вміння аналізувати розвиток музичного образу, форми.</p> <p>Здобувач вищої освіти здатен на достатньому рівні: аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.</p> <p>У цілому вміє демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій, але виявляє невпевненість у розумінні музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Добре<br/>(74-81 С)</b> | <p>Здобувач вищої освіти має знання про: особливості розвитку української музики на різних етапах соціально-культурної історії, але припускається певних історичних помилок.</p> <p>Обізнаний у характерних мистецьких напрямках, течіях, школах, персональних стилях, жанрах.</p> <p>Визначення найбільш значних музичних подій, високохудожніх творів викликає певні труднощі; У визначенні українських композиторів, музикантів-виконавців, діячів музичної культури припускається певних помилок.</p> <p>Усні відповіді цілком логічні, проте не завжди повні й аргументовані.</p> <p>Здобувач вищої освіти на середньому рівні володіє вміннями визначати основні стильові особливості творчості композитора;</p> <p>Не завжди чітко може характеризувати жанрові особливості музичного твору; не досить впевнено може визначати основні засоби художньої виразності, які використовує композитор у творі, подекуди не може проявити вміння об'єктивно обґрунтовано, суб'єктивно переконливо аналізувати розвиток музичного образу, форми.</p> <p>Здобувач вищої освіти здатен на середньому рівні: аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.</p> <p>У цілому вміє демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій, але виявляє невпевненість у розумінні музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва.</p> |

|                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Задовільно<br/>(64-73 D)</b></p> | <p>Здобувач вищої освіти має недостатні знання про особливості розвитку української музики на різних етапах соціально-культурної історії, але припускається значних історичних помилок.</p> <p>На задовільному рівні виявляє обізнаність у характерних мистецьких напрямках, течіях, школах, персональних стилях, жанрах.</p> <p>Визначення найбільш значних музичних подій, високохудожніх творів викликає труднощі; У визначенні українських композиторів, музикантів-виконавців, діячів музичної культури припускається значних помилок.</p> <p>Усні відповіді не повні, здобувач вищої освіти ускладнюється в їх обґрунтуванні.</p> <p>На задовільному рівні володіє вміннями: визначати основні стильові особливості творчості композитора;</p> <p>Не може чітко аналізувати жанрові особливості музичного твору.</p> <p>Не завжди може визначати основні засоби художньої виразності, які використовує композитор у творі.</p> <p>На задовільному рівні володіє вміннями аналізувати розвиток музичного образу, форми.</p> <p>Здобувач вищої освіти здатен на задовільному рівні: аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту. Не завжди виявляє вміння демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій, але потребує незначної допомоги з боку викладача у розумінні музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва.</p> |
| <p><b>Задовільно<br/>(60-63 E)</b></p> | <p>Здобувач вищої освіти на репродуктивному рівні має знання про: особливості розвитку української музики на різних етапах соціально-культурної історії, припускається суттєвих історичних помилок.</p> <p>На низькому рівні виявляє обізнаність у характерних мистецьких напрямках, течіях, школах, персональних стилях, жанрах.</p> <p>У визначенні найбільш значних музичних подій, високохудожніх творів припускається суттєвих помилок.</p> <p>Практично не виявляє знання українських композиторів, музикантів-виконавців, діячів музичної культури</p> <p>Усні відповіді не повні й не обґрунтовані.</p> <p>На низькому рівні володіє вміннями: визначати основні</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                    | <p>стильові особливості творчості композитора.</p> <p>Не може самостійно аналізувати жанрові особливості музичного твору.</p> <p>Не вміє визначати основні засоби художньої виразності, які використовує композитор у творі.</p> <p>На низькому рівні володіє вміннями об'єктивно обґрунтовано, суб'єктивно переконливо аналізувати розвиток музичного образу, форми.</p> <p>Здобувач вищої освіти виявляє спроможність на низькому рівні: аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту. У цілому вміє адаптуватися та діяти в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом, генерувати нові ідеї задля вирішення проблемних ситуацій; демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій, але виявляє невпевненість у розумінні музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва.</p>                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Незадовільно<br/>(35-59 FX)</b> | <p>Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання про: особливості розвитку української музики на різних етапах соціально-культурної історії.</p> <p>Не володіє знаннями про характерні мистецькі напрямки, течії, школи, персональні стилі, жанри.</p> <p>Не здатен до визначення найбільш значних музичних подій, високохудожніх творів</p> <p>Виявляє повне незнання українських композиторів, музикантів-виконавців, діячів музичної культури.</p> <p>Усні відповіді часткові, не обґрунтовані.</p> <p>Не володіє вміннями: : визначати основні стильові особливості творчості композитора.</p> <p>Не може самостійно аналізувати жанрові особливості музичного твору.</p> <p>Не вміє визначати основні засоби художньої виразності, які використовує композитор у творі.</p> <p>Не володіє вміннями об'єктивно обґрунтовано, суб'єктивно переконливо аналізувати розвиток музичного образу, форми.</p> <p>Здобувач вищої освіти не розуміє й не усвідомлює як аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту. Не вміє адаптуватися та діяти в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом, генерувати нові ідеї задля вирішення проблемних ситуацій;</p> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                      |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. Не демонструє розуміння музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва. |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### **Засоби діагностування результатів навчання**

Екзамен; стандартизовані тести; музичні вікторини, реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

## **ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Музична культура України X- XVIII ст.**

### **Тема 1. Вступ до курсу.**

Історія української музики як процес, наука та учбова дисципліна. Мета і завдання курсу, його структура. Принципи періодизації. Огляд існуючої літератури.

Історія української музики як галузь музикознавства. Основні етапи вивчення історії української музики в Україні та за її межами; досягнення і прогалини. Проблема національної специфіки українського музичного мистецтва на різних етапах історичного розвитку.

Розгляд історії української музики за стильовими ознаками. Особливості виявлення стильових ознак в умовах розвитку українського мистецтва (неповний вияв окремих стилів; поєднання різних стильових ознак тощо).

Періодизація курсу зумовлена особливостями розвитку музичного мистецтва та впливів суспільно-історичних процесів. Матеріал об'єднаний у 9 тем:

- I. Витоки української музичної культури;
- II. Музична культура Середньовіччя (X-перша половина XV ст.);
- III. Музична культура кінця XV-першої половини XVII ст. (ренесансні тенденції);
- IV. Музична культура другої половини XVII-першої половини XVIII ст. (бароко);
- V. Музична культура другої половини XVIII ст. (класицизм);

УІ. Музична культура ХІХ ст. (романтизм):

першої третини ХІХ ст.;

другої третини ХІХ ст.;

70-х – початку ХХ ст.

**Тема 2. Витоки української музичної культури від найдавніших часів до Х ст.**

Роль прадавніх часів у формуванні української культури. Історичний екскурс “Виникнення слов’янських племен на території сучасної України”. Особливості язичницького світогляду. Основні мотиви слов’янської міфології, їх відбиття в космогонічних поглядах українців. Система слов’янської міфології.

Ранні форми музичного мистецтва. Формування календарно-обрядового та родинно-обрядового фольклору, його архаїчні ознаки, роль в подальшому розвитку музичної культури.

**Тема 3. Музична культура Середньовіччя (Х – 1 пол. ХV ст.).**

Історичні умови розвитку культури. Типологічні риси мистецтва. Середньовіччя. Значення візантійської культури у розвитку європейського мистецтва. Історично-художні етапи розвитку української музичної культури цього часу.

Народна творчість. Календарно-обрядові жанри, формування і розвиток героїчного епосу, його жанрово-структурні ознаки. Мистецтво скоморохів.

Духовно-християнська галузь культури. Становлення ранніх форм церковного співу та музичного професіоналізму.

Формування світського музичного мистецтва. Музичний інструментарій. “Слово о полку Ігоревім”. Висновки.

**Тема 4. Ренесансно-гуманістичні тенденції в українській музичній культурі 2 половини ХУ – поч. ХVІІ ст.**

Історичні умови виникнення Ренесансу в Європі, діахронність його тенденцій в Східній Європі. Суспільно-історичні передумови розвитку ренесансно-гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Перехідні тенденції в

українській художній культурі та формування елементів Нової культури. Активний розвиток освіти, освітянська реформа. Науково-гуманітарна думка в Україні.

Українське мистецтво цього часу, характеристика його родів і видів.

Музична культура. Пріоритетність фольклору та церковної музики:

а) роль героїчного епосу та лірики. Формування жанрів думи та історичної пісні. Зародження нових ознак музичного мислення;

б) розвиток культової монодії та зародження партесного багатоголосся.

Світська галузь музичної культури. Діяльність українських музикантів у інонаціональному середовищі, її наслідки.

## **Тема 5. Барокові тенденції в українській музичній культурі XVII- 1 пол. XVIII ст.**

Загальна характеристика доби Бароко. Типологічно спільні риси європейського та українського бароко. Історична ситуація в Україні, активізація національно-визвольної боротьби.

Піднесення художньої культури. Особливості розвитку освіти та різних галузей культури. Глухівська школа та Києво-Могилянська академія. Діяльність українських музикантів за межами України.

Музична культура доби Бароко: загальна характеристика.

а) кант як показове явище народно-професіонального мистецтва, його типологія;

б) партесний концерт – вершинний етап розвитку українського партесного співу. Творчість М.Дилецького, С.Пекалицького;

в) музика побуту, її вплив на художнє мислення;

г) музична освіта, її роль у поширенні барокового мислення. Музично-теоретичні посібники, їх характеристика;

д) музично-театральне мистецтво. Шкільна драма та її місце в освітньо-виховній системі. Вертеп, його порівняльна характеристика зі шкільною драмою.

## **Тема 6. Музична культура України 2 пол. XVIII. Класицизм.**

Загальна характеристика художніх напрямів і стилів європейського просвітництва. Історичні умови розвитку української культури. Еволюція художнього мислення. Різні галузі культуру та особливості їх розвитку.

Характерні ознаки української музичної культури, синтетичний характер класицизму в українській музиці. Музична освіта та музичне виконавство. Діяльність українських музикантів в Росії.

Загальна характеристика художніх напрямів і стилів європейського просвітництва. Історичні умови розвитку української культури. Еволюція художнього мислення. Різні галузі культуру та особливості їх розвитку.

Характерні ознаки української музичної культури, синтетичний характер класицизму в українській музиці. Музична освіта та музичне виконавство. Діяльність українських музикантів в Росії.

Музичне мистецтво. Загальна характеристика.

Народна творчість, її соціальний зміст. Українська народна пісня у друкованих виданнях.

Еволюція канту. Духовні й світські канти. Друкований Богогласник.

Пісня романс: витоки жанру, його типологія, характерні ознаки народної та професійної пісні-романсу.

Музично-театральне мистецтво. Вертепна драма. Оперна творчість М.Березовського, Д.Бортнянського: жанрова типологія, індивідуально-стильові ознаки.

Становлення професіонального інструменталізму. Жанрова типологія. Творчість М.Березовського, Д.Бортнянського. Симфонія та виявлення її жанрових ознак в творчості Д.Бортнянського, Е.Ванжури, “Симфонії невідомого автора”.

Духовна творчість українських композиторів кінця ХУІІІ ст. як вершинне досягнення музичного професіоналізму. Загальна характеристика духовного концерту.

Особливості духовного концерту в творчості М.Березовського. життєвий і творчий шлях композитора. Формування в його творчості циклічного

духовного концерту. Синтез стильових ознак бароко й класицизму. Образно-емоційний зміст, характер тематизму тощо.

Духовний концерт в творчості Д.Бортнянського. біографія композитора. Синтез барокових і класицистичних рис при домінуванні останніх в хоровому стилі композитора. Зв'язок з інструментальними та міськими жанрами, народною піснею

Особливості духовного концерту в творчості А.Веделя. життєвий і творчий шлях композитора. Характеристика стильового синтезу митця, відмінність його стилю від своїх сучасників опорою на народнопісенні та культові національні джерела.

## **ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Музична культура України XIX- XX ст.**

### **Тема 7. Музична культура України XIX ст. Романтизм.**

Загальні ознаки музичного романтизму. Особливості його виявлення в українській музичній культурі. Загальна характеристика музичної культури першої третини XIX ст. розвиток музичної освіти, стан музичного життя. Фольклористика як дійовий чинник формування національних засад музичної культури.

Характеристика музичного мистецтва. Становлення національно-народного стилю. Домінування світського напрямку. Пісня-романс як жанровий показник романтичних тенденцій.

Зародження національної опери в творчості І.Котляревського, Г.Квітки-Основ'яненка. “Наталка-Полтавка” – перша українська опера.

Характерні ознаки становлення національної симфонії та інструментальних жанрів. особливості стильового синтезу. Дві основні тенденції розвитку.

Музична культура другої третини XIX ст.: історична ситуація та загальнокультурний контекст. Музичне життя та освіта, їх специфіка, роль музичних осередків та хорових колективів. Основні напрями розвитку музичної фольклористики.

Музична творчість попередників М.Лисенка. пріоритетність хорових, камерно-вокальних та камерно-інструментальних жанрів. важлива роль музично-театрального мистецтва та формування національного оперного театру (“Запорожець за Дунаєм”). Продовження традицій професіонального інструменталізму першої третини століття (М.Вербицький).

Українська музична культура останньої третини ХІХ ст. соціально-культурні процеси та їх вплив на формування національної композиторської школи. Закріплення сталих форм музично-концертного життя. Активний розвиток хорового та камерно-інструментального виконавства. Посилення культурно-громадської діяльності. досягнення музичної фольклористики та становлення українського музикознавства.

Музична творчість композиторів – сучасників М.Лисенка. Два “крила” композиторської школи, їхні характерні ознаки. Активний розвиток національного музичного театру (“Театр Корифеїв”).

Піднесення хорових жанрів, їх громадсько-соціальне звучання (творчість А.Вахнянина, В.Матюка, С.Ворбкевича).

Формування українського симфонізму на основі національної моделі лірико-жанрового типу (Українська симфонія М.Калачевського).

## **Тема 8. М.В.Лисенко – фундатор національної композиторської школи.**

Життєвий і творчий шлях композитора. Національно-художні засади формування особистості митця. Громадсько-просвітницька діяльність М.Лисенка. естетичні й творчі принципи композитора. Відношення до фольклору, наукові розвідки. Постать композитора в українському музикознавстві.

Стильові риси творчості. Дві лінії: а) фольклористична (твори на тексти Шевченка, Гоголя тощо). Вплив шевченкової семантики. Формування нової якості національної стилістики; б) індивідуалізовано-романтична (загальноєвропейські жанрово-стильові ознаки романтичного стилю).

Новаторство композитора в різних жанрах.

Обробки народних пісень – “творча лабораторія” стильового пошуку митця.  
Жанрова типологія, принципи об’єднання пісень.

Хорова творчість, її важлива художня, соціально-громадська роль. Жанрова система, стильові риси.

Камерно-вокальна творчість М.Лисенка. Професіоналізація жанрів. широкий спектр образно-емоційних сфер. Нова система засобів виразності.

Музично-театральна творчість. Створення класичних зразків національної опери, її жанрових різновидів. Особливості добору та втілення сюжетів. Образ народу як носій національної ідей, національного характеру. “Тарас Бульба” – класична національна опера.

Камерно-інструментальна творчість як виявлення національно-індивідуальних ознак. Провідна роль фортепіанних жанрів.

Еволюційні тенденції у фортепіанній творчості. Жанрово-стильова типологія.

#### **Тема 9. Музичне мистецтво України межі ХІХ-ХХ століть.**

Продовження й розвиток традицій, закладених М.Лисенком, його послідовниками. М.Леонтович, Я.Степовий, К.Стеценко, С.Людкевич, О.Нижанківський. Провідною стає хорова галузь музичної культури.

Відродження М.Лисенком традицій вітчизняної духовної музики з яскравою національною компонентою було продовжено в творчості К.Стеценка, Я.Яциневича, П.Демуцького, О.Кошиця.

Просякнення оригінальної творчості громадсько-патріотичною тематикою. Кантата-симфонія “Кавказ” С.Людкевича – один з визначних творів початку ХХ століття у втіленні національно-патріотичної тематики.

Розквіт пейзажної лірики. Психологізація ліричного образу. Детальне відтворення поетичного тексту, збагачення музичної стилістики, зростання виразності гармонічного чинника та використання імпресіоністичних стильових прийомів.

Звертання до ліричної теми в симфонічній музиці. Симфонічні поеми Ф.Якименка як втілення двох східнослов’янських романтичних тенденцій. Новий етап розвитку романтичної симфонії лірико-жанрового типу в

творчості В.Сокальського. Синтез національних традицій та засад російського симфонізму.

### **Тема 10. Українська музична культура першої половини XX ст.**

Хорова творчість як основна сфера творчої діяльності українських композиторів.

Узагальнення досягнень першого етапу розвитку української симфонічної музики - Друга симфонія Л.Ревуцького та “Увертюра на чотири українські народні теми” Б.Лятошинського.

Пошуки музично-драматургічних закономірностей в жанрі опери. “Золотий обруч” Б.Лятошинського.

Розвиток української балетної музики. Балет “Лілея” К.Данькевича.

Романс - одна з важливих сторінок української музики. Романси Б.Лятошинського, В.Косенка, М.Вериківського.

Обробки народної пісні Ю.Мейтуса.

Робота українських композиторів під час Великої Вітчизняної війни.

Розширенням образної сфери камерно-інструментальної музики.

Пісенна епоха 50-х років.

### **Тема 11. Українська музична культура 50-х - 60-х років XX ст.**

Оновлення у процесі спадкоємного продовження творчих здобутків попереднього етапу (насамперед у творчості композиторів старшого покоління - Б.Лятошинського, А.Штогаренка та ін.).

Відродження на якісно новому рівні “фольклорної хвилі” першої третини XX століття.

Становлення української естрадної пісні.

Важлива грань хорового доробку українських композиторів - пейзажна лірика: два акапельні цикли хорових прелюдій Г.Майбороди, хоровий диптих “Поява місяця” та “Сонячний струм” Л.Дичко.

Жанрове розмаїття вокально-симфонічної творчості. “Чотири українські пісні” Л.Грабовського, Кантата Лесі Дичко “Червона калина”.

Тематичне і жанрове розгалуження опери (творчість В.Губаренка, В.Кирейка, Г.Майбороди, Ю.Мейтуса).

## Тема 12. Українська музична культура 70-х - 90-х років ХХ ст.

Переосмислення й активізація розвитку української музичної культури в кінці 80-х на початку 90-х років у добу становлення державної незалежності України. Досягнення в галузі композиторської творчості.

«Нова фольклорна хвиля» у творах М. Скорика, Л. Дичко, Л. Грабовського, Л. Колодуба, Є. Станковича. Неокласична хвиля у творчості українських композиторів. Полістилістика у творчості В. Сильвестрова, Є. Станковича, Л. Колодуба, В. Буєвського, Я. Губанова тощо.

### 5.1. Структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем                                               | Кількість годин |              |   |         |         |          |              |              |    |         |         |          |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|---|---------|---------|----------|--------------|--------------|----|---------|---------|----------|
|                                                                             | денна форма     |              |   |         |         |          | Заочна форма |              |    |         |         |          |
|                                                                             | усь<br>ого      | у тому числі |   |         |         |          | усьог<br>о   | у тому числі |    |         |         |          |
|                                                                             |                 | л            | п | ла<br>б | ін<br>д | с.р<br>. |              | л            | П  | ла<br>б | Ін<br>д | с.р<br>. |
| 1                                                                           | 2               | 3            | 4 | 5       | 6       | 7        | 8            | 9            | 10 | 11      | 12      | 13       |
| <b>Змістовий модуль 1. Музична культура України Х- ХVІІІ ст.</b>            |                 |              |   |         |         |          |              |              |    |         |         |          |
| Тема 1. Вступ до курсу.                                                     | 2               | 2            | 2 |         |         | 2        | 2            | 1            |    |         |         | 2        |
| Тема 2. Витоки української музичної культури від найдавніших часів до Х ст. | 6               | 2            | 2 |         |         | 2        | 6            |              |    |         |         | 6        |
| Тема 3. Музична культура Середньовіччя (Х – 1 пол. ХV ст.)                  | 8               | 2            | 2 |         |         | 2        | 8            | 1            |    |         |         | 6        |
| Тема 4.                                                                     | 8               | 2            | 2 |         |         | 2        | 8            | 1            |    |         |         | 6        |

|                                                                                                 |           |           |           |  |  |           |           |   |          |  |  |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|--|--|-----------|-----------|---|----------|--|--|-----------|
| Ренесансно-гуманістичні тенденції в українській музичній культурі 2 половини ХУ – поч. ХVІІ ст. |           |           |           |  |  |           |           |   |          |  |  |           |
| Тема 5. Барокві тенденції в українській музичній культурі ХVІІ- 1 пол. ХVІІІ ст.                | 10        | 2         | 2         |  |  | 2         | 10        | 1 | 1        |  |  | 6         |
| Тема 6. Музична культура України 2 пол. ХVІІІ. Класицизм.                                       | 10        | 2         |           |  |  | 2         | 10        | 1 | 1        |  |  | 5         |
| <b>Разом за змістовим модулем 1</b>                                                             | <b>44</b> | <b>12</b> | <b>12</b> |  |  | <b>12</b> | <b>44</b> |   | <b>2</b> |  |  | <b>31</b> |
| <b>Змістовий модуль 2. Музична культура України ХІХ- ХХ ст.</b>                                 |           |           |           |  |  |           |           |   |          |  |  |           |
| Тема 7. Музична культура України ХІХ ст. Романтизм.                                             | 6         | 2         | 2         |  |  | 2         | 6         | 1 |          |  |  | 7         |
| Тема 8. М.В.Лисенко – фундатор національної композиторської школи.                              | 4         | 2         | 2         |  |  | 2         | 4         |   |          |  |  | 5         |
| Тема 9. Музичне мистецтво України межі ХІХ-ХХ століть.                                          | 6         | 2         | 2         |  |  | 2         | 6         | 1 |          |  |  | 6         |
| Тема 10.                                                                                        | 10        | 3         | 2         |  |  | 2         | 10        | 1 |          |  |  | 6         |

|                                                        |           |           |           |  |  |           |           |           |          |  |  |           |
|--------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|--|--|-----------|-----------|-----------|----------|--|--|-----------|
| Українська музична культура першої половини ХХ ст.     |           |           |           |  |  |           |           |           |          |  |  |           |
| Тема 11. Українська музична культура 50-60-х р. ХХ ст. | 10        | 3         | 2         |  |  | 2         | 10        | 1         | 1        |  |  | 6         |
| Тема 12. Українська музична культура 70-90-х р. ХХ ст. | 10        | 4         | 4         |  |  | 2         | 10        | 1         | 1        |  |  | 5         |
| <b>Разом за змістовим модулем 2</b>                    | <b>46</b> | <b>16</b> | <b>14</b> |  |  | <b>14</b> | <b>46</b> |           |          |  |  | <b>35</b> |
| <b>ІНДЗ</b>                                            | <b>10</b> |           |           |  |  | <b>10</b> | <b>10</b> |           |          |  |  | <b>10</b> |
| <b>УСЬОГО ГОДИН</b>                                    | <b>90</b> | <b>28</b> | <b>26</b> |  |  | <b>26</b> | <b>90</b> | <b>10</b> | <b>4</b> |  |  | <b>66</b> |

## 5.2. Теми практичних занять

| № з/п | Тема заняття                                                                                      | Кількість годин |          |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------|
|       |                                                                                                   | Денна           | Заочна   |
|       | <b>Змістовий модуль 1</b>                                                                         | <b>12</b>       | <b>2</b> |
| 1     | Духовно-християнська галузь культури в Київській Русі                                             | 2               |          |
| 2     | Давньоукраїнська церковна монодія                                                                 | 2               |          |
| 3     | Партесний концерт як найвище досягнення українського професійного музичного мистецтва доби Бароко | 1               | 1        |
| 4     | «Граматика музикальна» Миколи Дилецького – видатна пам'ятка української теоретичної думки         | 1               |          |
| 5     | «Клавірна творчість Д.Бортнянського у контексті європейського музичного мистецтва доби класицизму | 2               |          |

|    |                                                                                            |           |          |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------|
| 6  | Опера у творчості М.Березовського та Д.Бортнянського                                       | 2         |          |
| 7  | Хоровий концерт другої половини XVIII століття                                             | 2         | 1        |
| 8  | “Демофонт” М.Березовського. Загальна характеристика.                                       | 2         |          |
|    | <b>Змістовий модуль 2</b>                                                                  | <b>14</b> | <b>2</b> |
| 9  | Українська фортепіанна музика XIX століття (попередники та сучасники М. Лисенка)           | 2         |          |
| 10 | Український музичний театр. Вертепна драма. Опера.                                         | 2         |          |
| 11 | Камерно-інструментальна та симфонічна музика доби Просвітництва. Загальна характеристика.  | 2         | 1        |
| 12 | Особливості музичної освіти та музичного життя на Україні в XIX ст.                        | 2         |          |
| 13 | Особливості жанру пісні-романсу у XIX ст.                                                  | 2         | 1        |
| 14 | Фольклористична діяльність М.Лисенка. Особливості творчого методу обробок народних пісень. | 2         |          |
|    | <b>Усього:</b>                                                                             | <b>26</b> | <b>4</b> |

### 5.3. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми                                                                                                                                             | Кількість годин |           | Форма контролю                                    |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------|---------------------------------------------------|
|       |                                                                                                                                                        | Денна           | Заочна    |                                                   |
|       | <b>Модуль 1.</b>                                                                                                                                       | <b>12</b>       | <b>31</b> |                                                   |
| 1     | Ранні форми церковного співу. Духовна пісня.                                                                                                           | 2               | 6         | Зазначасться форма контролю за кожною темою (усне |
| 2     | Формування та запровадження старокиївського знаменного співу.                                                                                          | 4               | 6         |                                                   |
| 3     | Бароківі тенденції в українській музичній культурі ХУІІ - поч. ХУІІІ ст.: загальна характеристика. Вплив Козацької доби на розвиток музичної культури. | 2               | 6         |                                                   |
| 4     | Український кант: історичні особливості виникнення, жанрово-стильові засади.                                                                           | 2               | 6         |                                                   |
| 5     | Освіта в добу Бароко. Типи шкіл, система                                                                                                               | 2               | 7         |                                                   |

|   |                                                                                            |           |           |                                                                                     |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------|
|   | навчання, роль музики.                                                                     |           |           | опитування, контрольна модульна робота, тестування, екзамен чи інші форми контролю) |
|   | <b>Модуль 2.</b>                                                                           | <b>14</b> | <b>35</b> |                                                                                     |
| 1 | Особливості музичної освіти та музичного життя на Україні в XIX ст.                        | 3         | 7         |                                                                                     |
| 2 | Особливості жанру пісні-романсу у XIX ст.                                                  | 3         | 7         |                                                                                     |
| 3 | Фольклористична діяльність М.Лисенка. Особливості творчого методу обробок народних пісень. | 3         | 7         |                                                                                     |
| 4 | Кантата-симфонія “Кавказ” С.Людкевича                                                      | 3         | 7         |                                                                                     |
| 5 | “Фольклорна хвиля” першої третини XX століття.                                             | 2         | 7         |                                                                                     |
|   | <b>Разом</b>                                                                               | <b>26</b> | <b>66</b> |                                                                                     |

#### 5.4. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

| № з/п | Завдання                                                                                                                                        | Кількість годин |           |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------|
|       |                                                                                                                                                 | Денна           | Заночна   |
|       |                                                                                                                                                 | <b>10</b>       | <b>10</b> |
| 1.    | Специфіка виявлення ренесансно-гуманістичних та реформаційних тенденцій в українській музичній культурі.                                        |                 |           |
| 2     | Світська галузь музичної культури Середньовіччя                                                                                                 |                 |           |
| 3     | Роль освіти в ХУ - поч. ХУІІ ст. Острозький осередок. Братства, їх роль в художньо-музичній культурі. Особливості музичної освіти в цей період. |                 |           |
| 4     | Народна творчість: жанрово-стильова панорама. Специфіка думного та історичного епосу.                                                           |                 |           |
| 5     | Формування хорового багатоголосся в українській музиці. Значення хорового співу для становлення національної                                    |                 |           |

|   |                                                                         |  |  |
|---|-------------------------------------------------------------------------|--|--|
|   | музичної культури.                                                      |  |  |
| 6 | Шкільна драма: загальна характеристика. Роль музики в шкільному театрі. |  |  |
| 7 | Світські форми музичного мистецтва доби Бароко.                         |  |  |

## 6. Методи навчання

Лекції із застосуванням презентацій, лекції-діалоги, дебати, дискусії, круглі столи, практичні заняття, індивідуальна і самостійна робота з історичними джерелами, літературою; тестові завдання, підготовка ІНДЗ, складання термінологічних словників, хронології основних подій, пошукова робота в Інтернеті, екскурсії до театрів, по визначних історичних місцях.

## 7. Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного і підсумкового контролю

|                                                                                                                                                  |      |       |         |       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|-------|---------|-------|
| Поточний контроль (практичні (семінарські, лабораторні) заняття, самостійна робота, контрольні модульні роботи навчально-дослідні завдання тощо) |      |       | Екзамен | Сума  |
| Модулі                                                                                                                                           | Бали | Разом | 0–20    | 0–100 |
| Модуль 1. Музична культура України X- XVIII ст.                                                                                                  |      |       |         |       |
| Тема 1. Вступ до курсу.                                                                                                                          |      | 0-40  |         |       |
| Тема 2. Витоки української музичної культури від найдавніших часів до X ст.                                                                      | 0-8  |       |         |       |
| Тема 3. Музична культура Середньовіччя (X – 1 пол. XV ст.)                                                                                       | 0-8  |       |         |       |
| Тема 4. Ренесансно-гуманістичні тенденції в українській музичній культурі 2 половини XV – поч. XVII ст                                           | 0-8  |       |         |       |
| Тема 5. Барокові тенденції в українській музичній культурі XVII- 1 пол. XVIII ст.                                                                | 0-8  |       |         |       |
| Тема 6. Музична культура України 2 пол.                                                                                                          | 0-8  |       |         |       |

|                                                                    |     |      |  |
|--------------------------------------------------------------------|-----|------|--|
| XVIII. Класицизм.                                                  |     |      |  |
| <b>Модуль 2. Музична культура України XIX- XX ст.</b>              |     |      |  |
| Тема 7. Музична культура України XIX ст. Романтизм.                | 0-8 |      |  |
| Тема 8. М.В.Лисенко – фундатор національної композиторської школи. | 0-4 | 0-40 |  |
| Тема 9. Музичне мистецтво України межі XIX-XXст                    | 0-8 |      |  |
| Тема 10. Українська музична культура першої половини XX ст.        | 0-4 |      |  |
| Тема 11. Українська музична культура 50-60-х р. XX ст              | 0-8 |      |  |
| Тема 12. Українська музична культура 70-х - 90-х років XX ст.      | 0-8 |      |  |

**Таблиця відповідності шкал оцінювання  
навчальних досягнень здобувачів вищої освіти**

| Показник<br>успішності<br>(у балах) | Оцінка за шкалою ECTS | Оцінка за національною шкалою                                            |                                                                           |
|-------------------------------------|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
|                                     |                       | екзамен                                                                  | залік                                                                     |
| 90–100                              | A                     | відмінно                                                                 | зараховано                                                                |
| 82–89                               | B                     | добре                                                                    |                                                                           |
| 74–81                               | C                     |                                                                          |                                                                           |
| 64–73                               | D                     | задовільно                                                               |                                                                           |
| 60–63                               | E                     |                                                                          |                                                                           |
| 35–59                               | FX                    | незадовільно<br>(з можливістю<br>повторного<br>складання)                | не зараховано (з<br>можливістю<br>повторного<br>складання)                |
| 0–34                                | F                     | незадовільно<br>(з обов’язковим<br>повторним<br>вивченням<br>дисципліни) | не зараховано (з<br>обов’язковим<br>повторним<br>вивченням<br>дисципліни) |

## 8. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української музики».

- конспекти лекцій;
- методичні вказівки та рекомендації;
- індивідуальні завдання;
- комп'ютерні презентації;
- ілюстративні матеріали;
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою);
- тести
- запитання для екзамену (заліку);
- екзаменаційні білети тощо.

## **9. Забезпечення навчання осіб з особливими освітніми потребами**

Особистісно-орієнтовані методи навчання для осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

**Для студентів с порушенням зору:** збільшення об'єму слухового музичного матеріалу; використання спец.апаратури задля зорового сприймання лекційного матеріалу; прослуховування аудіо-записів лекцій викладача.

**Для студентів с порушенням слуху:** зорове вивчення нотного матеріалу; використання додаткових технологій при прослуховуванні музичного матеріалу.

### **Питання для самоперевірки Контрольні запитання до I змістовного модулю:**

1. Ранні форми музичного мистецтва. Обрядовий фольклор, його жанрово-інтонаційні особливості.
2. Ранні форми церковного співу. Духовна пісня.
3. Формування та запровадження старокиївського знаменного співу.
4. Барокові тенденції в українській музичній культурі ХУІІ - поч. ХУІІІ

ст.: загальна характеристика.

5. Вплив Козацької доби на розвиток музичної культури.
6. Освіта в добу Бароко. Типи шкіл, система навчання, роль музики.
7. Народна творчість Барокової доби: жанрова ієрархія, інтонаційно-стильові особливості.
8. Український кант: історичні особливості виникнення, жанрово-стильові засади.
9. Український музичний театр. Вертепна драма. Опера.
10. Камерно-інструментальна та симфонічна музика доби Просвітництва. Загальна характеристика.
11. “Демофонт” М.Березовського. Загальна характеристика.

#### **Контрольні запитання до II змістовного модулю:**

12. Особливості музичної освіти та музичного життя на Україні в XIX ст.
13. Особливості жанру пісні-романсу у XIX ст.
14. Фольклористична діяльність М.Лисенка. Особливості творчого методу обробок народних пісень.
15. Особливості балетної творчості в період початку 60-х - кінця 80-х років XX століття.
16. 60-80-ті роки XX століття - новий етап у культурному розвитку України.
17. Тенденції та розвиток симфонічної музики в період з початку XX століття до кінця 30-х років.
18. Жанр інструментального концерту в творчості українських композиторів періоду з початку 60-х до кінця 80-х років XX століття.
19. Вокально-симфонічна творчість українських композиторів 60-80-х років.
20. Оперна творчість українських композиторів періоду початку XX століття - 1941-го року.

21. Жанр поеми як специфічна стильова форма тенденції української хорової та інструментальної музики з початку XX століття до 1941-го року.
22. 60-ті роки XX ст. - період становлення української естрадної пісні.
23. Особливості пісенної культури 70-80-х років XX ст.
24. Особливості балетного жанру в період 1941-1945-х років.
25. Хорова творчість Б.Лятошинського в роки Великої Вітчизняної війни.
26. Українська пісня-романс у другій половині XVIII ст.
27. Особливості музичної творчості 50-х років XX століття.

### Тести

1.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Який вид багатоголосся характерний для партесних концертів:<br>А. Постійне багатоголосся<br>Б. Змінне багатоголосся<br>В. Поліфонічне багатоголосся<br>Г. Гармонійне багатоголосся                                                                                                        |
| Що не є відмінністю кондакарної нотації від знаменної:<br>А. кондакарна – це візантійська, знаменна – слов'янська нотації<br>Б. відрізнялися графічним зображенням ряду знаків<br>В. відповідали різним мелодійним стилям<br>Г. у кондакарній одному складу відповідала ціла група знаків |
| Український вертеп – це:<br>А. Народний ляльково-театральний спектакль<br>Б. Народний український обряд<br>В. Розважальний заклад<br>Г. Маскарад                                                                                                                                          |
| Укажіть нову ознаку духовного концерту в порівнянні з партесним:<br>А. Психологізація ліричної сфери<br>Б. Колористичне зіставлення хорового тутті з ансамблями<br>В. Об'єднання гармонійної й поліфонічної фактур<br>Г. Використання побудов мотетного типу                              |
| Скільки частин у Літургії Березовського<br>А. 2<br>Б. 4<br>В. 6<br>Г. 8                                                                                                                                                                                                                   |

2.

|                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Яка з опер не належить П.Сокальському:<br>А. Мазепа<br>Б. Травнева ніч<br>В. Наталка-Полтавка<br>Г. Облога Дубно                                                                                                                   |
| Що не характерно для муз.мистецтва IX - XV ст.:<br>А. значна роль усного побутування музики<br>Б. тісний зв'язок слова й музики<br>В. велика емоційність, суб'єктивізм музики<br>Г. деперсоніфікація творів, анонімність авторства |
| Світська професійна хорова музика в Україні з'явилася в:<br>А. 17 столітті<br>Б. 18 столітті<br>В. 19 столітті<br>Г. 20 столітті                                                                                                   |
| Система запису партесного концерту:<br>А. Київська квадратна нотація<br>Б. Італійська кругла нотація<br>В. Знаменна нотація<br>Г. Кондакарна нотація                                                                               |
| Українські думи – це:<br>А. епіко-оповідальний жанр<br>Б. ліричний жанр<br>В. комедійний жанр<br>Г. драматичний жанр                                                                                                               |

3.

|                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Яка опера є першою укр.оперою на сюжет поезії Т.Шевченко:<br>А. «Наталка-Полтавка» Котляревського<br>Б. «Запорожець за Дунаєм» Гулака-Артемовського<br>В. «Мазепа» Сокальського<br>Г. «Катерина» Аркаса |
| Становлення української національної діалогічної народно-побутової опери припадає на початок:<br>А. 17 століття<br>Б. 18 століття<br>В. 19 століття<br>Г. 20 століття                                   |
| З кінця якого століття на Україні з'являються «музичні цехи»:<br>А. 12<br>Б. 14<br>В. 16<br>Г. 18                                                                                                       |
| Подголосники – це :                                                                                                                                                                                     |

|                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>А. Допоміжний голос</p> <p>Б. Півчі, що виконують окремі вставні вокальні номери в службі</p> <p>В. Музичні знаки в нотній системі</p> <p>Г. Окремі хорові партії партесного концерту</p> |
| <p>З якого століття з'являється мистецтво блазнів?</p> <p>А. 11 століття</p> <p>Б. 13 століття</p> <p>В. 15 століття</p> <p>Г. 17 століття</p>                                               |

4.

|                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>З якого століття на Україні розвивається героїчний епос – думи:</p> <p>А. 13</p> <p>Б. 14</p> <p>В. 15</p> <p>Г. 16</p>                                                                                               |
| <p>Перша українська історико-героїчна опера:</p> <p>А. «Запорожець за Дунаєм» Гулака-Артемовського</p> <p>Б. "Облога Дубно" Сокальського</p> <p>В. «Мазепа» Сокальського</p> <p>Г. «Наталка-Полтавка» Котляревського</p> |
| <p>Партесний спів на Україні з'являється в :</p> <p>А. 11</p> <p>Б. 13</p> <p>В. 15</p> <p>Г. 17</p>                                                                                                                     |
| <p>Одна з головних відмінностей духовного концерту від партесного:</p> <p>А. Світська тематика</p> <p>Б. Збільшення кількості голосів</p> <p>В. Циклічна форма</p> <p>Г. Інструментальний супровід</p>                   |
| <p>Хто став засновником романтизму в укр. фортепіанній музиці:</p> <p>А. Лизогуб</p> <p>Б. Бортнянський</p> <p>В. Маркевич</p> <p>Г. Рачинський</p>                                                                      |

5.

|                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Кульмінаційний зліт української духовної музики припадає на:</p> <p>А. 14 століття</p> <p>Б. 16 століття</p> <p>В. 18 століття</p> <p>Г. 20 століття</p> |
| <p>Хто з українських композиторів був директором Придворної співочої капели в Росії:</p> <p>А. Березовський</p>                                             |

|                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Б. Бортнянський<br>В. Ведель<br>Г. Рачинський                                                                                            |
| Хто з названих композиторів був знаменитим співаком:<br>А. Калачевський<br>Б. Нищинський<br>В. Аркас<br>Г. Гулак-Артемовський            |
| Хто з названих українських композиторів не виїхав з України :<br>А. Березовський<br>Б. Бортнянський<br>В. Дегтярьов<br>Г. Ведель         |
| Хто з названих композиторів є класиком укр.духовного концерту 18 століття:<br>А. Рачинський<br>Б. Ведель<br>В. Дегтярьов<br>Г. Дилецький |

6.

|                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Який український філософ 18 століття писав музику:<br>А. Сковорода<br>Б. Липинський<br>В. Грабович<br>Г. Драгоманов |
| Який переважний характер в укр. піснях-романсах:<br>А. Сумний<br>Б. Героїчний<br>В. Любовний<br>Г. Славильний       |
| Яка з опер не належить Бортнянському:<br>А. «Креонт»<br>Б. «Алкид»<br>В. «Квінт Фабій»<br>Г. «Демофонт»             |
| Яка з названих опер написана Березовським:<br>А. «Креонт»<br>Б. «Алкид»<br>В. «Квінт Фабій»<br>Г. «Демофонт»        |
| Як називається праця Миколи Дилецького:<br>А. Багатоголосна музика<br>Б. Осьмогласся<br>В. Партесна граматика       |

Ірмолой – це:

- А. церковний чин
- Б. рукописна книга церковних пісень
- В. християнське свято
- Г. вид монодичного наспіву

Жанр опери Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм»:

- А. Лірико-комічна
- Б. Історична
- В. Народна драма
- Г. Епічна

Доместик – це:

- А. візантійський музикант, що приїхав на Україну
- Б. музичний управлящий при царському дворі
- В. керівник церковного хору
- Г. мийний засіб

Час найвищого розквіту церковної монодії

- А. 10-11 століття
- Б. 13-15 століття
- В. XVI - початок XVII
- Г. середина 18 століття

Час найвищого розквіту багатоголосної духовної музики в Україні:

- А. 15 століття
- Б. 16 століття
- В. 17 століття
- Г. 18 століття

Виникнення канта відноситься до початку якого століття:

- А. 14
- Б. 15
- В. 16
- Г. 17

У якому музичному жанрі важливим фактором є авторство:

- А. Кант 17 століття
- Б. Партесний концерт 17 століття
- В. Духовний концерт вт. пол. XVIII ст.
- Г. Опера 19 століття

У якому столітті на Україні розвився жанр пісні-романсу:

- А. перша половина 16 століття
- Б. 17 століття
- В. друга половина 18 століття
- Г. 19 століття

У якому столітті на Україні відбулася реформа нотації:

|                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------|
| А. 15<br>Б. 16<br>В. 17<br>Г. 18                                                   |
| У якому столітті виникає жанр опери в Україні?<br>А. 16<br>Б. 17<br>В. 18<br>Г. 19 |

9.

|                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| «Українська симфонія» - це твір:<br>А.Вербицького<br>Б.Сокальського<br>В.Калачевського<br>Г. Лисенка                                                                                                                  |
| Знаменитий укр.скрипаль початку 19 століття:<br>А.Лизогуб<br>Б.Рачинський<br>В.Вітвицький<br>Г. Гулак-Артемівський                                                                                                    |
| Чий симфонічний твір побудований на народних пісенно-танцювальних темах:<br>А. Симфонія П.Сокальського<br>Б. Симфонія невідомого автора<br>В. «Українська симфонія» Калачевського<br>Г. Увертюри-Симфонії Вербицького |
| Бароко в укр.музичнім мистецтві – це:<br>А. 13-14 століття<br>Б. 15-16 століття<br>В. 17-18 століття<br>Г. 19-20 століття                                                                                             |
| У якому столітті виникає жанр опери в Україні?<br>А. 16<br>Б. 17<br>В. 18<br>Г. 19                                                                                                                                    |

10.

|                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| «Катерина» - це опера:<br>А.Котляревського<br>Б.Аркаса<br>В.Сокальського<br>Г.Квітки-Основ'яненки |
| Засновник української національної композиторської школи в 19 столітті:                           |

|                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| А.Сокальський<br>Б.Гулак-Артемівський<br>В.Лисенко<br>Г.Аркас                                                                                                           |
| Звідки прийшов церковний спів в 10 столітті на Україну:<br>А. Візантія<br>Б. Болгарія<br>В. Русь<br>Г. Литва                                                            |
| Що таке осьмогласся:<br>А. ансамблевий спів восьми людей<br>Б. частина церковної служби<br>В. церковне свято<br>Г. систематизація пісень згідно із церковним календарем |
| «Богогласник» - це:<br>А. церковна молитва<br>Б. збірник духовних кантів<br>В. одноголосий спів у церкві<br>Г. молитовна книга                                          |

### Контрольні запитання до іспиту

1. М.Березовський Духовні концерти
2. Особливості балетної творчості в період початку 60-х - кінця 80-х років XX століття.
3. 60-80-ті роки XX століття - новий етап у культурному розвитку України.
4. Інструментальна музика Д.Бортнянського
5. Відмінні риси духовного концерту від партесного концерту
6. Тенденції та розвиток симфонічної музики в період з початку XX століття до кінця 30-х років.
7. Особливості жанрової системи муз. мистецтва в Україні в 2 підлогу. 18 століття
8. Характерні стильові риси духовної музики А.Веделя.
9. Жанр інструментального концерту в творчості українських композиторів періоду з початку 60-х до кінця 80-х років XX століття.
10. М.Березовський Літургія

14. Українські музиканти в Росії в другій половині XVIII ст.
15. Періодизація музичної культури України
16. Ранні форми церковного співу
17. Оперна творчість українських композиторів 60-80-х років XX століття.
18. Історичні умови розвитку культури в Україні в другій половині ХУ - на початку ХУІІ ст.
19. Історичні умови розвитку культури в Україні 17-сірий. 18 ст.
20. Формування старокиївського знаменного співу
21. Ренесансно-гуманістичні й реформаційні тенденції в українському утворі й культурі другої половини 15 - початку 17 ст.
22. Особливості вокально-симфонічної творчості Л.Ревуцького.
23. Симфонічна творчість Л.Ревуцького та Б.Лятошинського.
24. Специфіка розвитку українського музичного мистецтва в 10-15 століття
25. Музична освіта у другій половині 17 - першій половині 18 ст.
26. Українська церковна монодія наприкінці 15 – початку 17 ст.
27. Вокально-симфонічна творчість українських композиторів 60-80-х
28. років.
29. Духовні й світські канти в Україні в другій половині 17 - першій половині 18 ст.
30. Світська область української музичної культури наприкінці 16 - на початку 17 ст.
31. Пісенна творчість П.Майбороди.
32. «Граматика музична» Миколи Ділецького
33. Вплив на укр. муз. мистецтво культур інших країн
34. Багатоголосна церковна музика в Україні в другій половині 17 - першій половині 18 ст.
35. Оперна творчість українських композиторів періоду початку XX сто-
36. ліття - 1941-го року.
37. Камерно-інструментальна творчість В.Косенка.

38. Народна творчість у другій половині 17 - першій половині 18 ст.
39. Шевченкіана у камерно-вокальному жанрі 50-60-х років.
40. Камерно-вокальна творчість українських композиторів у післявоєн-
41. ний період.
42. Вокально-симфонічний жанр у творчому доробку С.Людкевича.
43. Жанр поеми як специфічна стильова форма тенденції української хоро-
44. вої та інструментальної музики з початку ХХ століття до 1941-го року.
45. Тематика, коло образів у жанрі оперети 50-х років ХХ століття.
46. Народна творчість наприкінці 15 – початку 17 ст.
47. Характерні стильові риси духовної музики Д.Бортнянського
48. 60-ті роки ХХ ст. - період становлення української естрадної пісні.
49. Особливості пісенної культури 70-80-х років ХХ ст..
50. Музична освіта в Україні в другій половині ХVІІІ ст.
51. Хорова творчість українських композиторів 60-80-х років ХХ століття.
52. Жанри духовної музики в Україні в другій половині ХVІІІ ст.
53. Особливості хорової творчості Л.Дичко.
54. Роль М.Леонтовича в розвитку жанру обробки української народної
55. пісні. Хорова творчість Л.Ревуцького.
56. Симфонічна творчість А.Штогаренка.
57. Характерні стильові риси духовної музики М.Березовського
58. Система запису партесного й духовного концертів.
59. Діяльність українських композиторів у камерно-інструментальному
60. жанрі періоду 50-60-х років ХХ ст..
61. Особливості балетного жанру в період 1941-1945-х років.
62. Два напрямки української камерно-інструментальної музики в другій
- половині ХVІІІ ст.
63. Вокально-симфонічна творчість К.Стеценка.
64. Творча індивідуальність композитора І.Шамо у пісенному жанрі.
65. Хорова творчість Б.Лятошинського в роки Великої Вітчизняної війни.
66. Українська пісня-романс у другій половині ХVІІІ ст.

67. Характеристика різних музично-образних видів духовного концерту
68. Духовні твори Д. Бортнянського
69. Програмність у камерно-вокальній творчості українських митців у
70. післявоєнний період.
71. Особливості музичної творчості 50-х років XX століття.
72. Симфонічний жанр у творчому доробку Є. Станковича.

## **9. Рекомендована література**

### **Основна література**

1. Гусарчук Т. В. Традиції бароко в українській музиці другої половини XVIII сторіччя // Українське бароко / Держ. фонд фундаментальних дослідж. ; кер. проекту Д. Наливайко : у 2 т. Т. 2. Харків : Акта, 2004. С. 41–67.
2. Зосім О. Латинська літургійна традиція та українська духовна пісня // Старовинна музика: сучасний погляд: Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 24. Київ, 2003. С. 57—67.
3. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. /Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакуратаін.; За ред. С. М. Клапчука , В. Ф. Остафійчука.— К: Вища шк.: Т-во "Знання", КОО , 1999.— 326 с.
4. Кияновська Л. «Перемиська школа» як культурологічний феномен // Вісник Львів. Ун-ту. Серія мист-во, 2007. Вип. 7. С. 65–71.
5. Кияновська Л. Українська музична культура: навч. посіб. Тернопіль, 2000.
6. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. — Львів: НТШ, 2000.
7. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури : підручник для студентів вищих навчальних закладів / До 100-річчя Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. — К. : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2011. — 736 с.
8. Корній Л.П., Сюта Б.О. Українська музична культура. Погляд крізь віки. К.: Музична Україна, 2014. — 589 с.

9. Корній Л. Історія української музики. Ч.1. (від найдавніших часів до середини XVIII ст.). /Л. Корній. Київ-Харків-Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1996. 314 с.
10. Корній Л.. Історія української музики. Ч.2. - К.; Харків; Нью-Йорк: М. П. Коць, 1998. 244 с.
11. Корній Л. Історія української музики: підручник для вищих муз. навч. закл. у 3 ч. Ч. 3: XIX століття. К.; Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2001. 478 с.
12. Крუსь О. Історія української музики XX століття. Навчально-методичний посібник. – Луцьк, 1997. – 83 с.
13. Миронюк Т. Православна традиція українського співу в історико-культурній ретроспективі // Труди Київської духовної академії, № 17. К., 2017. – С. 181-200.
14. Ржевська М. На зламі часів. – Київ: Автограф, 2005.
15. Українська і зарубіжна культура / За ред. Козири Є.І. - К., 2001.
16. Українська музична література від найдавніших часів до початку XIX століття. Ч. 1. СМП “Астон”, Тернопіль, 2000.
17. Шуміліна О. Стильова динаміка української духовної музики XVII–XVIII ст. за матеріалами рукописних колекцій : монографія. Донецьк : Браво, 2012. 299 с.
18. Хай М. Музично-інструментальна культура українців / Михайло Хай. – К. ; Дрогобич, 2007. – 543 с.
19. Цалай-Якименко О. Київська школа музики XVII століття. – Київ–Львів–Полтава, 2002.
- 20.

### **Додаткова література**

1. Антонович Є. Нариси з історії українського мистецтвознавства: історія укр. мистецтва в працях вчених київ. школи кінця XIX – початку XX

- ст.: навч. посібник / Є. Антонович, І. Удріс. Кривий Ріг: ПП «Видавничий дім», 2004. 273 с.
2. Антонович М. *Musica sacra*: 36. статей з історії української церковної музики. – Львів, 1997. – С. 93—164, 2-92.
  3. Бичко А.К. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: курс лекцій / А. К. Бичко. Київ: Вища школа, 2005. 546 с.
  4. Витвицький В. Максим Березовський. Життя і творчість. – Львів, 1995.
  5. Ігнатенко Є. Літературні композиції у вітчизняних та західноєвропейських духовних творах XVII– XVIII століть // Старовинна музика: сучасний погляд. Кн. 1: Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 24. Київ, 2003. С. 68–75.
  6. Іваницький А.1. Українська музична фольклористика (методологія і методика): Навч. посібник. К.: Заповіт, 1997.
  7. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики. Львів, 1995.
  8. Українська художня культура: Навч. посібник / За ред. І.Ф. Ляшенка. – К., 1996.
  9. Шуміліна О. Новознайдено твори Миколи Дилецького у Львові // Українська музика. Науковий часопис ЛНМА ім. М. В. Лисенка. Львів, 2014. – Число 1 (11). С. 131–137
  10. Шуміліна О. Львівський партесний рукопис і таємниці творчості Миколи Дилецького // Українська музика. Науковий часопис ЛНМА ім. М. В. Лисенка. Львів, 2014. Число 2 (12). С. 32–45.
  - 11.

### Інтернет-ресурси

1. <http://www.wdl.org/ru/> — Світова цифрова бібліотека.
2. <http://www.europeana.eu/portal> — Європейська цифрова бібліотека.
3. <http://elib.nplu.org/collection.html?id=33> – Національна парламентська бібліотека України.
4. <http://www.ukrbook.net> – Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова».
5. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
6. <http://korolenko.kharkov.com> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка.
7. <http://www.twirpx.com/files/art/music> – Музичне мистецтво-все для студента.
8. <http://pidruchniki.ws/> - Бібліотека українських підручників.

### Рекомендований музичний матеріал

1. Аркас М. Катерина. Клавір. Муз. редакція Г. Таранова. – К., 1963.
2. Артем Ведель. Божественна Літургія святого Іоанна Золотоустого та 12 духовних хорових концертів / Ред. В. Колесника. – Київ, Едмонтон, Торонто, 2000.
3. Березовський М. Арії з опери "Демофонт": Партитура, клавір / Заг. ред. М. Берденникова. – К., 1985.
4. Березовський М. Соната для скрипки і чембало / Публікація, розшифровка та редакція М. Степаненка. – К, 1983.
5. Березовский М. Хоровые произведения / Сост., ред. и вступ. статья М. Юрченко. – К., 1989.
6. Березовський Максим. Хорові духовні твори / Упоряд. та спецредакція М. Юрченка. – К., 1995; К., 1998.
7. Бортнянский Д. 35 концертів для смешанного хора без сопровождения / Ред. П. И. Чайковского. – М., 1995.
8. Бортнянский Д. Квintет / Редакция Б. Доброхотова. – М., 1990.
9. Бортнянский Д. Концертна симфонія для семи інструментів: Партитура та голоси / Підготовка до друку С.Я. Фільштейн. – К., 1978.
10. Бортнянський Д. Алкід / Заг. ред. М. Берденникова. – К., 1985.
11. Бортнянський Д. Вокальні твори. – К., 1976.
12. Бортнянський Д. Концерт ре мажор для чембало з оркестром. Клавір / Публікація, розшифровка і ред. М.Б. Степаненка. – К., 1985.
13. Ванжура Е. Три симфонії на слов'янські теми. – К., 1983.
14. Вербицький М. Духовні твори / Заг. ред. та упоряд. М. Гобдича. – К., 2004.
15. Весільні пісні. – У 2-х кн.: – К., 1982.
16. Воробкевич С. Хорові твори на слова Т. Шевченка. – К., 1973.

- 17.Воробкевич. Хорові твори / Упоряд, заг. ред. А.М. Кушніренка. – К., 1996.
- 18.Гулак-Артемівський С. Запорожець за Дунаєм. Клавір. – К., 1983.
- 19.Гулак-Артемівський С. Пісні та хори / Упоряд. Л. Кауфмана. – К., 1963.
- 20.Дилецький М. Хорові твори. Упоряд., ред., вступна стаття та коментарі Н. О. Герасимової-Персидської — К., 1981.
- 21.Дилецький М. Духовні твори / Ред. та упоряд. М. Гобдич. – К., 2003.
- 22.Квітка К. Українські народні мелодії. – К., 1992.
- 23.Колесса Ф.М. Мелодії українських народних дум. – К., 1969.
- 24.Колядки і щедрівки. Зимові обрядова поезія трудового року. – К., 1965.
- 25.Корній Л., Дубровіна Л. Болгарський наспів з рукописних нотолінійних ірмолів України. – К., 1998.
- 26.Корній Л. П. Історія української музики. Частина друга. – Київ – Харків – Нью-Йорк, 1998. – С. 348—354 (духовні канти з «Богогласника»), 355-377 (музичні номери з вертепу).
- 27.Корній Л. Українська шкільна драма і духовна музика XVII — першої половини XVIII ст. — К., 1993 (музичний додаток, с. 145—185).
- 28.Лизогуб І. Соната для віолончелі і фортепіано / Підготовка до друку і ред. партії фортепіано М. Степаненка. – К., 1980.
- 29.Лизогуб О. П'єси для фортепіано / Ред.-упоряд. М.Степаненко. – К., 1991.
- 30.Лисенко М. Релігійні хори для мішаного хору / Упоряд., ред. М.Юрченка. – Дрогобич, 1993.
- 31.Лисенко М. Солоспіви. – Т.1. Вокальні твори на тексти Т. Шевченка / Вступ. стаття та наук. редакція Т.П. Булат. – К., 1991.
- 32.Лисенко М. Солоспіви. – Т.2. Вокальні твори на слова різних авторів / Ред. Т.П. Булат. – К., 1991.
- 33.Лисенко М.В. Зібрання творів у 20 т. – Т.І. Музика до «Кобзаря»

- Т. Шевченка. Кантати. – К., 1953.
- 34.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.II. Хори та вокальні ансамблі. – К., 1967.
- 35.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.IV. Різдвяна ніч. – К., 1953.
- 36.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.V. Утоплена. – К., 1956.
- 37.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.VI. Тарас Бульба. – К., 1957.
- 38.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.VII. Енеїда. – К., 1955.
- 39.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.VIII. Театральна музика. – К., 1959.
- 40.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.IX. Дитячі опери. – К., 1954.
- 41.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.X. Хори та вокальні ансамблі. – К., 1951.
- 42.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.XII. Камерно-інструментальні твори. – К., 1950.
- 43.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.XIII—XIV. Твори для фортепіано. – К., 1952
- 44.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.XV. Українські народні Пісні для хору. – К., 1956.
- 45.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.XVI. Українські народні пісні для хору. – К., 1955.
- 46.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.XVII. Українські народні пісні для голосу з фортепіано. – К., 1954.
- 47.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.XVIII. Українські народні пісні для голосу з фортепіано. – К., 1953.
- 48.Лисенко М.В. Зібрання творів... – Т.XX. Українські обрядові пісні. – К., 1956.
- 49.Лисенко М.В. Юнацька симфонія. Партитура / Ред. М. Скорика. – К., 1973.
- 50.Неопубліковані вокальні твори Миколи Лисенка. – К., 1967.
- 51.Партесний концерт. Упоряд. і автор вступ. статті Н. Герасимова-

- Персидська. — К., 1976.
52. Пісні до Почаївської Богородиці. Перевидання друку 1773 року. Транскрипція, коментарі і дослідження Юрія Медведика. — Львів, 2000.
53. Розанов А.С. Д.С. Бортнянский. «Сокол». Исследования, публикации, комментарии / Памятники русского музыкального искусства. — Вып. 5. — М., 1975.
54. Січинський Д. У гаю, гаю. Слова Т. Шевченка. — К., 1961.
55. Січинський Д. Хорові твори. — Івано-Франківськ, 1990.
56. Собрание народных песен с их голосами. На музыку положил Иван Прач. — М., 1955.
57. Сокальський В. Романси / Упоряд. З. Юферова. — К., 1991.
58. Сокальський В. Симфонія соль мінор. Партитура і клавір. — К., 1967.
59. Три фантазії для лютні з Львівської табулатури XVI ст. Розшифровка і транскрипція для струнного оркестру М. Скорика. — К., 1981.
60. Українська фортепіанна музика кінця XIX—початку XX ст. / Упоряд. та заг. ред. Ф. Надененка. — К., 1963.
61. Українська фортепіанна музика. А. Коціпінський. М. Завадський / Ред.-упоряд. М. Степаненко. — К., 1973.
62. Українська фортепіанна музика. В. Пащенко. В. Заремба / Ред.-упоряд. М. Степаненко. — К., 1974.
63. Українська фортепіанна спадщина. Хрестоматія / Упоряд., ред., вступ. стаття та коментарі М. Степаненка. — Вип. 1. — К., 1983 (три клавірні сонати Д. Бортнянського).
64. Українська фортепіанна музика. Вип. 2. Д. Бортнянський, О. Лизогуб, М. Маркевич, Й. Витвицький / Ред.-упоряд. М. Степаненко. — К., 1973.
65. Українська фортепіанна музика. І. Воробкевич, О. Рубець / Редактор-упорядник М. Степаненко. — К., 1975.
66. Українська фортепіанна музика. П. Сокальський / Ред.-упоряд. М. Степаненко. — К., 1974.

67. Українська фортепіанна музика. Т. Безуглий. М. Дидинський / Ред.-упоряд. М. Степаненко. – К., 1978.
68. Український кант XVII—XVIII ст. / Упоряд., вступ. стаття і примітки Л. В. Івченко. — К., 1990.
69. Український класичний романс / Упоряд. Т.П. Булат. – К., 1983.
70. Українські народні пісні. – К., 1955.
71. Українські народні романи / Упоряд., передмова та примітки Л. Яценка. – К., 1961.
72. Українські партесні мотети початку XVIII ст. з югославських зібрань / Ред.-упоряд. Н.О. Герасимова-Персидська. — К., 1991.
73. Хорові твори українських композиторів кінця XIX—початку XX сторіччя. – Вип. 1—2 / Упоряд. В. Вагилевича, заг.ред. Ю. Таранченка. – К., 1965, 1968.
74. Хорові твори українських композиторів кінця XIX—початку XX сторіччя. – Вип. 3—4 / Упоряд. В. Вагилевича, заг. ред. М. Колесси. – К., 1970, 1973.
75. Хоровые концерты XVIII—начала XIX веков. М.Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель / Сост. и ред. В.М. Иконника. – К., 1988.
76. Хрестоматія української дожовтневої музики. Упоряд. і коментарі О. Я. Шреєр-Ткаченко. — Ч.1, 2. – К., 1974.
77. Цалай-Якименко О.Ф. Духовні співи давньої України: Антологія. – К., 2000.
78. Ясиновський Ю. Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої XVI—XVIII століть: Каталог і кодикологічно-палеографічне дослідження. – Львів, 1996.